

The Scientific Journal in Jurisprudence and Bases of Islamic law The ۱۵ rd.

Year/NO: ۳ autumn ۲۰۲۲

بررسی تطبیقی ماده ۱۶ اعلامیه جهانی حقوق بشر با آیه ۴۱ سوره عنکبوت در تشکیل خانواده

طاهره استخری^۱ نرگس خاتون حاجیان^۲ علی پورجوهری^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۵/۲۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۸/۲۰

چکیده

خداوند متعال در قرآن کریم، آیه ۴۱ سوره عنکبوت می فرماید: « مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ». سخن درباره « وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ » است و ویژگی عنکبوت و خانه سست و بی پایه اش و در نهایت تحلیل مفهوم ارتباط بین سستی خانه عنکبوت با روابط آزاد جنسی؛ که با روش تحقیق تحلیلی-استدلالی و با استفاده از منابع کتابخانه ای و نرم افزاری انجام پذیرفته است. نظام هندسی آیات مربوط به خانواده، بیانگر تشکیل خانواده بر مبنای همتایی و همانندی، ایجاد آرامش، رعایت اصل مشورت در زندگی و تولید نسلی صالح می باشد. بر پایه آموزه های آیات قرآن، زن و مرد از یک جنس هستند و عشق و محبت بین زوجین امری خدادادی بوده و گرمی خانواده به وجود فرزندان و نوادگان است. مهمترین شاخصه های خانواده در نظام هندسی آیات مربوطه عبارتند از: امنیت اجتماعی در سایه تربیت صحیح فرزند، وجود کانونی پر مهر برای اعضای خانواده، سلامت روانی افراد جامعه و این که والدین شجره ثابت هر انسانی هستند و دلیل تعلق فرزند به اصل اصیل خود؛ حال آن که در روابط آزاد هیچ کدام از این امتیازات وجود ندارد.

واژگان کلیدی: آیه ۴۱ عنکبوت، او هن البیوت، تفسیر تحلیلی.

۱. دانشجوی دکتری علوم قرآن و حدیث، واحد فسا، دانشگاه آزاد اسلامی، فسا، ایران.

۲. استادیار گروه معارف اسلامی، واحد استهبان، دانشگاه آزاد اسلامی، استهبان، ایران. (نویسنده مسؤول)

۳. استادیار گروه فقه و حقوق اسلامی، واحد یاسوج، دانشگاه آزاد اسلامی، یاسوج، ایران.

t.estakhri@yahoo.com

nahajian106@gmail.com

a.pourjavaheri@gmail.com

مقدمه

طرح مسأله

عبارت «اوهن البیوت» از آیه ۴۱ سوره عنکبوت، از موضوعات اساسی در قرآن کریم بوده و همواره مورد توجه مفسران قرار گرفته است. در تفاسیر متعدد از جنبه سستی خانه کسانی که خود را از ولایت الهی جدا کرده اند، مورد بحث و تفسیر واقع شده است. این آیه کسانی که غیر خدا را به سرپرستی گرفته اند، تشبیه به عنکبوت کرده که خانه ای بی پایه و اساس بنا کرده و به اندک بادی متلاشی می شود، آیاتی که نپذیرفتن ولایت غیر خداوند را تبیین می کند، در قرآن کریم فراوان است. (جائیه/۱۰؛ زمر/۳؛ اعراف/۳۰؛ شوری/۶ و ۹ و...) از مجموع این آیات، فقط آیه ۴۱ عنکبوت پذیرش ولایت غیر خدا را به خانه بی پایه عنکبوت تشبیه کرده و در ادامه توصیفی از بیت عنکبوت شده که اوهن وسست ترین خانه هاست، به این دلیل که در این آیه صحبت از خانه عنکبوت شده، بدون شک عنکبوت باید دارای ویژگی منحصر به فرد باشد و علت سستی خانه اش مشخص گردد. تحقیقات علمی علت بی پایه بودن بیت عنکبوت را کشف کرده اند، حال سوال این جاست که علت بیان سستی این خانه چه ارتباطی با انسان دارد؟ قطعاً خداوند متعال آیه های قرآن کریم را برای بهره مندی انسان در مسیر تکامل نازل کرده است بنابراین باید شباهتی بین این خانه و خانه بعضی انسان ها بوده باشد. با توجه به ویژگی های کشف شده از زندگی عنکبوت، این سوال به ذهن می رسد که، آیا شباهتی بین خانه بی بنیان عنکبوت با روابط آزاد جنسی که به تشکیل خانواده نمی انجامد، هست؟ چرا در روابط آزاد بین زوجین الفت و محبتی ایجاد نمی شود و چرا فرزندان در این خانه ها، تک سرپرست می شوند؟ برای این مبنا نظام هندسی آیات مربوطه، می بایست تبیین کننده نظام خانواده باشد.

پژوهش حاضر با بررسی ماده ۱۶ اعلامیه جهانی که مورد پذیرش جهان غرب بوده و در مورد رابطه زناشویی بدون محدودیت است به این سوالات پاسخ داده که، از دواج برای تشکیل خانواده است یا فقط ارضاء غریزه جنسی؟ چه ارتباطی بین سستی روابط آزاد زناشویی و سستی زندگی عنکبوت وجود دارد؟ جستار حاضر نتیجه زناشویی بدون قانون را با زندگی عنکبوت از نظر علمی مقایسه کرده و به نقاط مشترکی دست یافته است.

پژوهش های انجام شده در باره «اوهن البیوت لبیت عنکبوت» در بیشتر موارد پیرامون مصداق آن بوده و از مفهوم شناسی و تحلیل قرآنی آن غفلت شده است. مقاله حاضر با روش تحلیلی به مفهوم «اوهن البیوت» در نظام هندسی آیات مربوط به خانواده پرداخته است.

مفهوم شناسی اصطلاح ها

۱. اعلامیه جهانی حقوق بشر

با تنظیم سند اعلامیه جهانی حقوق بشر در ۳۰ ماده در سال ۱۹۴۸، جامعه جهانی به نقطه عطفی در دریافت حقوق ترضیع شده خود رسید و بسیاری از کشورها با پذیرش این اعلامیه خود را از قید جنگ ها و بی عدالتی ها رها شده دیدند.

اما از آن جا که برخی از نویسندگان این اعلامیه با تفکرات غیر دینی و یا اعتقاد به بی خدایی در جلسه حضور داشته و صاحب رأی بودند، بعضی از مواد اعلامیه خارج از دایره ی نیازهای واقعی و فطری بشر نگاشته شد؛ از جمله ماده ۱۶.

۲. نظام هندسی

«نظام» از «نظم» به معنی ترتیب، روش، سبک، مقررات، ضابطه و قانون، دستورالعمل و مقررات است. (میرزایی، ۱۳۸۱، ص. ۵۷۱) «هندسی» از «هندس» گرفته شده به معنی اندازه گیری، نقشه کشی، و «علم هندسی» از اندازه گیری مساحت و اشکال بحث می کند. (بستانی، ۱۳۶۶، ص. ۶۴۸) مقصود از اصطلاح «نظام هندسی» کشف نظم و معماری سوره و فهم هندسی آن است که به تفسیر عمودی متن و تبیین علی و معلولی چیدمان و روابط آیات می پردازد. نظام هندسی هر سوره چگونگی سازماندهی آیات سوره را بیان می کند. (مجدفقیهی، ۱۴۰۰، ص. ۱۰)

۳. ماده ۱۶ اعلامیه جهانی حقوق بشر

این ماده دارای سه بند است: ۱- مردان و زنان بالغ، بدون هیچ گونه محدودیتی به حیث نژاد، ملیت، یا دین حق دارند که با یکدیگر زناشویی کنند و خانواده ای بنیان نهند. همه سزاوار و محق به داشتن حقوقی برابر در زمان عقد زناشویی، در طول زمان زندگی مشترک و هنگام فسخ آن هستند. ۲- ازدواج نمی بایست صورت بندد مگر تنها با آزادی و رضایت کامل همسران که خواهان ازدواجند. ۳- خانواده یک واحد گروهی طبیعی و زیربنایی برای جامعه است و سزاوار است تا به وسیله ی جامعه و «حکومت» نگهداری شود. (اعلامیه جهانی حقوق بشر، ماده ۱۶)

در بند سه اعلامیه، خانواده را رکن اساسی جامعه معرفی کرده که نیاز به حمایت جامعه و دولت دارد البته بدون ارائه تعریفی از خانواده و به حق هر زن و مرد بالغی برای ازدواج و تشکیل خانواده اشاره کرده است. اشاره صریح به ازدواج دوجنس مخالف در این ماده، به معنی نفی ازدواج همجنس است. (غدیری، ۱۳۹۵، ص. ۱۱۸)

خانواده

۴- تعریف خانواده و اقسام آن

خانواده در لغت به معنی سپر آهنین است. (فیروزآبادی، ۱۴۲۶: ۳۴۳/۱) دانشمندان علوم اجتماعی تعاریف متعددی از خانواده ارائه داده اند که حاصل آن تعاریف این است که، خانواده کوچکترین اما مهمترین نهاد اجتماعی است که متشکل از پدر و مادر و فرزندان است. (مطهری، ۱۳۸۵، ص. ۳۵/ ۵) طبق این تعریف خانواده در اصل شناسنامه بارزی برای فرزندان است، که هویت و نسبت آن ها را با یک زن و مرد معین به عنوان پدر و مادر مشخص می کند و همانطور که هر پدیده ای در عالم، مربوط به نوع خود و دارای جایگاه ثابتی در هستی است، هر انسانی نسبتش با کسانی که او را بوجود آورده اند، باید کاملاً روشن باشد و این نسبت مانند شجره ای است که اصالت خانوادگی هر کس را مشخص می کند.

اما به این تعریف شاید بتوان مفاهیم دیگری افزود: خانواده مجموعه‌ای از ارزش‌ها و فرهنگ‌ها و آداب و رسوم‌های خاص (فرهنگ‌هایی که از یک خانواده به خانواده دیگر متفاوت است)، دینی (مانند نماز و سایر اعمال دینی در اسلام)، مذهبی (مانند اعتقاد به امامت اهل بیت پیامبر صل الله علیه وآله و بزرگداشت اعیاد و شهادت ایشان در مکتب تشیع)، ملی (مانند شب یلدا یا عید نوروز برای ایرانیان) و قومی (آداب و رسوم مربوط به اقوام کرد و ترک و...) است خانواده در اصل پل ارتباطی بین دو نسل است که ارزش‌ها و فرهنگ‌ها را از نسل قبل گرفته به نسل بعدی تحویل می‌دهد و اگر این پل ارتباطی به هر دلیلی ویران شود، هویت بنیادین یک جامعه از بین می‌رود.

خانواده هسته اولیه سایر نهادهای اجتماعی است به همین دلیل میزان موفقیت افراد در جامعه بستگی به نحوه رشد و تربیت در خانواده دارد. «برگس و لاک» در کتاب "خانواده" سال ۱۹۵۳ در تعریف خانواده می‌نویسد: گروهی متشکل از افرادی که از طریق پیوند زناشویی و هم‌خونی یا پذیرش با یکدیگر به عنوان شوهر، زن، مادر، پدر، برادر، خواهر و فرزند در ارتباط متقابلند و فرهنگ مشترکی پدیدآورده و در واحد خاصی زندگی میکنند. (ویسی، بی تا، ص. ۲۳۳)

خانواده اقسامی دارد. زن و مرد با ازدواج قانونی خانواده و روابط زن و شوهری را تشکیل می‌دهند. این را خانواده اولیه یا خانواده هسته‌ای می‌نامند. در جامعه‌هایی که فرزندان پس از ازدواج، با همسران و فرزندان‌شان در خانه پدر بمانند و با پدر و مادر زندگی کنند، خانواده گسترده را تشکیل می‌دهند. در واقع خانواده گسترده از دو یا چند خانواده هسته‌ای شکل می‌یابد. در جامعه‌های جهانی نوعی خانواده وجود دارد که به آن خانواده مرکب می‌گویند و به دوشکل وجود دارد، یکی خانواده چند زنی، در این جامعه‌ها خانواده مرکب از یک مرد و دو یا چند زن و فرزندان آنها تشکیل می‌شود که در یک مکان با هم یا در مکانهای مختلف زندگی می‌کنند. شکل دیگر خانواده مرکب، واحدی است که در آن یک مرد بیوه یا یک زن بیوه با ازدواج دوباره، فرزند یا فرزندان خود از همسر اول را به خانه همسر دوم می‌برد و در آن خانه نیز اگر از همسر جدید خود فرزندان بیآورد، همه با یکدیگر به سر می‌برند. (محقق داماد دیگران، ۱۳۹۸، ص. ۱۸۸/۱۲)

۴-۱- تقدس خانواده و فلسفه آن در قرآن کریم

خداوند در قرآن کریم خلقت زن و مرد را از یک جنس عنوان فرموده و هدف از تشکیل خانواده را سکونت و آرامش (آرامش روحی و روانی و اقتصادی و جنسی و...) و عشق و محبت بیان کرده است، می‌فرماید: وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ (روم/۲۱)

در این آیه می‌فرماید خداوند از جنس خودتان همسرانی برایتان انتخاب کرد و اگر از یک جنس نبودند در کنار هم آرامش نمی‌یافتند (السمرقندی، بی تا، ص. ۸۳/۳). راغب گفته به هریک از دو همسر نر و ماده حیوانات، جفت گفته می‌شود، ازواج (زوج) به معنی هر دو جنس است (الطباطبایی، بی تا، ص. ۱۶/۱۶۶). تقدس خانواده از سه جهت است: اول خروج از خودپرستی و توسعه انسان. دوم: دوری از گناه. سوم: کانونی صلاحیت دار برای تربیت نسل انسان. (مطهری، ۱۳۸۵، ص. ۷۲-۷۳)

اسلام به امر ازدواج از جنبه قداست نگریسته است، «و قال صلی الله علیه وآله: یفتح أبواب السماء بالرحمة فی أربع مواضع: عند نزول المطر، وعند نظر الولد فی وجه الوالدین، وعند فتح باب الکعبة، وعند النکاح. قال رسول الله صلی الله علیه وآله: الدنيا متاع وخیر متاعها الزوجة الصالحة». (مجلسی، ۱۴۰۳، ص. ۱۰۳ / ۲۲۱-۲۲۲) این حدیث زمان نزول رحمت خداوند را هنگامه نزول باران و نگاه فرزند به چهره والدین خود و باز شدن درب کعبه و ازدواج می داند. باران عامل حیات و رحمت بر همه موجودات است و تقدس کعبه به دلیل هدایت بشریت به سوی خدای واحد و نگاه به والدین به دلیل داشتن خانواده ی ثابت و دائمی است. در کنار این امور اساسی ازدواج هم وسیله نزول رحمت خداوند می گردد، زیرا بنیان محکمی برای فرد و جامعه است.

وقتی خداوند برای زندگی خانوادگی حقوق و تکالیفی مانند نفقه و ارث و... قرارداد داده است و روح زندگی خانوادگی و تعریف آن را، اختصاصی دو انسان (زن و مرد) به یکدیگر می داند، این همان فلسفه زندگی خانوادگی است. قرآن کریم عشق و الفت و محبت را عامل استحکام خانواده می داند وزن و مرد را از روابط آزاد منع می کند. از نظر اسلام زن مستقیماً در ساختن مرد و غیرمستقیم در ساختن جامعه نقش دارد. زیرا زن، مرد را تربیت می کند و مرد جامعه را می سازد. نقش زن موثرتر است زیرا هم فرزند را تربیت کرده و روانه جامعه می کند و هم همسرش را مرد کامل کرده و به جامعه می فرستد. در اصل زن پرستار روح مرد است، هم از جنبه تربیت و هم به کارگیری فنون عشق. (مطهری، ۱۳۸۵: ۵ / ۷۳-۷۷) ازدواج تنها نهاد انسانی است که هدف آن وجود پدر و مادری دوست داشتنی در خانه است، آنچه که همیشه بهترین چیز، برای همه کودکان این سیاره بوده است. اما امروزه توسط قوانینی که موجب طلاق آسان، نابودی ازدواج سنتی و ایجاد بی‌قیدی شده، زیر پا گذاشته شده است. تمام انبیای بشر از یک مادر و یک پدر مشخص متولد شده‌اند و قانون و حکومت‌ها همواره از رابطه ازدواج و رابطه بین مادر و پدر و بچه حمایت کرده‌اند زیرا این روش تنها طریق طبیعی بقای نسل و بسط تمدن است. (گاردنر و سیدل، ۱۳۸۹، ص. ۴۵-۴۷)

شاید زیباترین فلسفه تشکیل خانواده را بتوان در داستان های قرآن یافت، داستان مهر مادرموسی به فرزندش «إِذْ أُوحِيَ إِلَيَّ أُمُّكَ مَا يُوحَى» (طه/۳۸) «...فَرَجَعْنَاكَ إِلَى أُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ..» (طه/۴۰) در این آیات رابطه مادر با فرزند را به زیبایی بیان می کند، این ارتباط آن قدر قوی است که بازگشت موسی در دامان مادر را با روشن شدن چشم مادرشادی بی وصف او و خروج او از اندوه بیان می کند. این رابطه هرگز در روابط آزاد ایجاد نخواهد شد، طبق نظر محققان، مادرانی که در روابط آزاد صاحب فرزند می شوند، فرزندان را مانع خوشبختی و راحتی خود می دانند و حتی گاهی اقدام به قتل آنان می کنند. واژه های «یا بنی» و «یا اَبْتِ» در آیات حاکی از مهر واقعی و قلبی بین والدین و فرزندان است.

والدین باید معلم و مربی فرزندان خود باشند و برای تربیت یک انسان واقعی تلاش کنند، درسوره لقمان، این پیامبر الهی فرزندش را با واژه «یا بنی» به طور مکرر مورد خطاب قرار می دهد و برنامه های انسان ساز الهی را به او یاد آوری می

کند. شاید یکی از فلسفه های تشکیل خانواده ایجاد مهر و عاطفه بی حد و حصر بین اعضای خانواده است تا جایی که همه اعضا یکدیگر را سفارش به نیکی می کنند، مانند: «قَالَ يَا أَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ» (صافات/۱۰۲)

۴-۲- تبیین خانواده در قرآن

قرآن کریم بایانات متعدد به تبیین نظام خانواده پرداخته است.

- «الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً» (نساء/۱)

آیه بیان میدارد که انسان ها از لحاظ حقیقت و جنس یکی هستند و با همه کثرتی که دارند همه از یک ریشه یعنی آدم و حوا بوجود آمده اند. کلمه زوج در آیه به معنای همسر است و اشاره به هر دو قرین نر و ماده دارد. موضوع این آیه با آیات (روم/۲۱ و نحل/۷۲ و شوری/۱۱ و ذاریات/۴۹) یکی است. بنابراین نسل انسان، فقط ختم به آدم و همسرش می شود. (الطباطبایی، بی تا، ص. ۱۳۵/۴-۱۳۶)

شاید تعلق هرانسانی به خانواده خودش از اشارات مهم این آیه باشد. طبق فرمایش علامه طباطبایی در مشترک بودن موضوع این آیه با آیات فوق، این نتیجه دور از ذهن نیست که آیه مذکور بیان کننده وجود خانواده برای ایجاد آرامش، محبت، تولید نسل سالم و انتشار آن است.

- «وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ» (بقره/۳۵)

«سکن» به معنی سکونت، منزل، مسکن، یا عیال که همان اهل بیت هست، می باشد. (فراهیدی، ۱۴۱۰، ص. ۳۱۲/۵-۳۱۳) ضمیر «ک» در زوجک اشاره به اختصاص داشتن حوا و آدم به یکدیگر است، یعنی تو و همسرت در این باغ که مسکن شما هست، سکونت کنید. این آیه می تواند اشاره ای به وجود خانواده و زندگی دائمی زوجین در مسکن مشترک داشته باشد.

- «إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ... قَالَ يَا بُنَيَّ لَأَقْضِيَنَّ رُؤْيَاكَ عَلَيَّ إِخْوَتِكَ» (یوسف/۴ و ۵)

نظام خانواده متشکل از پدر و مادر و فرزندان است، آیات کریمه، رابطه عاطفی بین اعضای خانواده را به تصویر می کشد، در داستان یوسف با وجود بی مهری برادران نسبت به یوسف و آگاهی یعقوب از این جریان، باز هم از واژه "اخوتک" استفاده می کند، یعنی با وجود ضعف ارتباط بعضی اعضا، خانواده باز هم کانون مهر و عطوفت است، نکته مهم این داستان گذشت از تقصیر برادران یوسف است، با وجود سختی های بی شماری که سال ها یعقوب و یوسف می کشند، اما همه برادران توسط پدر و یوسف بخشیده می شوند. در کدام رابطه آزاد این همه عشق و ایثار یافت می شود؟ واژه هایی که در داستانهای انبیاء، بین پدر و فرزند جاری می شود، گویای نظام مستحکم خانواده است، مانند: «قَالَ يَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَى فِي الْمَنَامِ... يَا أَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ...» (صافات/۱۰۲).

- «فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا» (بقره/۲۳۳)

در این آیه به ساه ترین مبحث زندگی زناشویی اشاره شده است و آن از شیر گرفتن فرزند است. وقتی والدین برای این موضوع بهتر است با هم مشورت کنند و بهترین نتیجه را گزینش کنند که آیا فرزند تا دو سال شیر بنوشد یا کمتر، تکلیف سایر مسائل روشن می شود. یعنی تمام امورات زندگی مشترک باید بر اصل شور باشد تا خانواده با آسودگی خاطر بیشتری به ادامه زندگی بپردازد. وقتی هر یک از زوجین نسبت به نظرات طرف مقابل خود بی اهمیت باشد، موجبات سردی روابط فراهم می گردد. اصل مشورت برای استمرار و استحکام خانواده است. اما در روابط آزاد طرفین نسبت به هم تعلق خاطری ندارند، امیدی به زندگی مشترک تا پایان عمر وجود ندارد، فرزندان مایه مسرت والدین نیستند تا برای استمرارش هم فکری اتفاق بیفتد، هدف ارضای غریزه ولذت آنی است نه داشتن کانونی با صفا، همچون بیت عنکبوت.

• «فَطْلُقُوهُنَّ لِعَدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ» (طلاق/ ۱ و بقره/ ۲۳۲)

وقتی زن مطلقه برای ازدواج مجدد باید عده نگه دارد، یعنی هویت فرزند در نظام خانواده باید روشن و بدون ابهام باشد. (طلاق/ ۱ و ۲ و ۴ و ۶) ریشه و اصلت انسان به والدینش می باشد و حتی در طلاق و یا فوت پدر خانواده، با نگه داشتن عده توسط زن، جایگاه تعلق فرزند مشخص می گردد. اما در روابط آزاد بعد از اتمام رابطه، پدری وجود ندارد و فرزند متعلق به مادر است.

• «وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ» (فرقان/ ۷۴)

آیاتی که وجود فرزند را مایه روشنی چشم والدین می داند و بیان دعا و درخواست فرزند توسط تعدادی از انبیاء از خداوند، اشاره به کانون گرم و صمیمی خانواده ای متشکل از والدین و فرزندان دارد.

"وهب" به معنای بخشش و هدیه است. (الفراهدی، ۱۴۱۰، ص. ۹۷/۴) در این آیه فرزند هدیه و بخشش الهی است و عامل چشم روشنی والدین اما در روابط آزاد وقتی زن متوجه بارداری خود می شود، به سقط جنین فکر می کند و یا با اضطراب بدنبال راهی برای نابودی فرزندش می باشد.

نظام هندسی این آیات در مجموع، اشاره به تشکیل خانواده از راه قانونی، وجود فرزندان با والدین مشخص، همراهی دائمی پدر و مادر و فرزندان با یکدیگر برای حفظ کانون خانواده، وجود عشق و علاقه بین همه اعضا و... دارد و همه این موارد با ارتباط آزاد دو زوج مطابقت ندارد.

۵- خانواده در غرب و عوامل سقوط آن

مفهوم خانواده در غرب با آن چه در آیات مطرح شد، کاملاً متفاوت است.

یک سیاستمدار آمریکایی در تعریف خانواده می گوید، «خانواده، هر چهار نفری که با یکدیگر دیده می شوند، هست. «همه ما باید آزاد باشیم تا آن طوری که برای مان خوشایند است زندگی کنیم.» و این، همه ی آن چیزی است که

دموکراسی می‌گوید. (گاردنروسیدل، ۱۳۸۹، ص. ۵۲) سر دبیر نشریه ماهانه «گزارش دین و اجتماع» می‌گوید: میلیونها کودک نمی‌دانند و نخواهند دانست که پدر داشتن یعنی چه؟ سخت تر این است که آنها کسی را نمی‌شناسند که پدر داشته باشد و یا پدر باشد. (همان، ۱۳۸۹، ص. ۸۷-۸۸) این تعریف اشاره به روابط آزاد دارد هرچند هم جنس گرایی هم یکی دیگر از مشخصه های دموکراسی غربی است.

حرکت‌های هم جنس بازان، زنا با محارم و هواداران پورنوگرافی همه به دنبال از بین بردن نظم جنسی است. همجنس بازاها دلیل همجنس بازی خود را این گونه بیان می‌کنند که، اگر «خود» به طور طبیعی خوب است، پس همه تمایلات جنسی نیز به طور طبیعی خوب هستند. (همان، ۱۳۸۹، ص. ۵۹) خانواده از نظر اندیشمندان غرب، با حضور دو جنس مخالف در کنار یکدیگر و وجود یک یا دو فرزند بوجود می‌آید اما ساز و کار نظام خانواده و نقش اساسی آن در جامعه در این تعریف مورد توجه قرار نگرفته است.

"راسل" معتقد است صفای مخصوص خانواده فقط به شهوت جنسی است، ایشان زنا را محصنه را تجویز می‌کند اما فرزند آوری از غیر شوهر قانونی را تجویز نمی‌کند. از مهمترین عوامل سقوط خانواده، نبود محبت و عشق بین زوجین، محرومیت فرزندان از مهر والدین، محرومیت اجتماع از عواطفی که سرچشمه آن خانواده است، پیدایش فرزندان زنا یعنی انسان های سرگردان، تنفر از مهر مادری، شیوع سقط جنین و وقوع خیانت های وحشتناک است. به فرموده مولانا: مهر و رقت وصف انسانی بود // خشم و شهوت وصف حیوانی بود. (مطهری، ۱۳۸۵، ص. ۷۵-۷۶)

یکی از عوامل انحراف جوامع و نابودی خانواده ها، آزادی جنسی است، نتیجه این آزادی گسترش زنا و بوجود آمدن فرزندان محروم از مهر والدین است که زمینه انحرافات اجتماع را افزایش می‌دهند. عده ای به روابط آزاد تحت عنوان احترام به عشق و آرامش روانی و کاهش التهاب ها، استواری اجتماع و استحکام پیوند خانوادگی اشاره کرده اند، اما از نتایج واقعی آن افزایش مفاسد و بزه کاری های اجتماعی و به خطرات دادن سلامت جسم و روح جوانان، به خصوص دختران و متلاشی شدن کانون خانواده و قتل و خودکشی و تولد فرزندان نامشروع و ترویج همجنس بازی است. (ویسی، بی تا، ص. ۱۰۷-۱۰۸)

به اعتقاد صاحب نظران، یکی از عوامل مهم سقوط جایگاه خانواده در غرب، فرایند عرفی شدن یا تقدس زدایی از آن بوده است. در نتیجه این فرایند، ازدواج - که پیش تر، کاری مقدس و دینی تلقی می‌شد- رفته رفته، قداست خود را از دست داد و به یک «قرارداد مدنی» صرف، تبدیل شد. ولتر در فرهنگ نامه خود می‌نویسد: «... ازدواج، عبارت است از قراردادی که بین افراد بشر منعقد می‌شود و کلیسای کاتولیک، آن را اقدامی متبرک قلمداد کرده است؛ اما بین قرارداد و تبرک و قداست، تفاوتی بارز وجود دارد. قرارداد، اقدامی است حاوی آثار مدنی، در حالی که تقدس، به منزله برکتی است که کلیسا به فرد اعطا می‌کند. (بستان، ۱۳۸۳، ص. ۱۷۲)

یکی دیگر از مشکلات جوامع اروپایی، نسبت گرایی اخلاقی در غرب است که زمینه هرج و مرج و سلايق شخصي را فراهم آورده، به همین دلیل نظام خانواده فاقد الگوی اخلاقی شده است.

از بین رفتن روح جمعی در خانواده از پیامدهای نسبت گرایی است زیرا ارزشها و اهداف مشترک عامل همبستگی افراد خانواده می شود و با نبودن ارزش های مشترک افراد به هم پیوند نخواهند خورد. (گاردنروسیدل، ۱۳۸۷: ۱۰۴)

۶- برابرسنجی "اوهن البیوت" با ماده ۱۶ اعلامیه حقوق بشر

۶-۱- ماده ۱۶ حقوق بشرو تاثیر آن در ماهیت خانواده در غرب

ماده ۱۶ شامل سه بند است، دربند اول مجوز رابطه زناشویی بدون هیچ محدودیتی را به همه انسان ها داده است.

"چارلز مالک" نماینده مسیحی لبنان، که یکی از اعضای کمیته هشت نفره نگارش اعلامیه جهانی بود؛ در اجلاس دوم کمیسیون حقوق بشر، برای تعریف خانواده با رویکرد دینی، مفهوم جدیدی را برای ماده ۱۶ پیشنهاد داد، چارلز گفت، به ماده ۱۶ اعلامیه اضافه شود: خانواده که از ازدواج نشأت گرفته، واحد طبیعی و بنیادین جامعه است و خالق، حقوق جدایی ناپذیری به آن اعطا کرده است که مقدم بر همه حقوق موضوعه است و باید تحت حمایت دولت و جامعه قرار بگیرد. نظر "چارلز" با مخالفت نمایندگان کمونیست مواجه شد. "بوگومولوف" نماینده شوروی اظهار داشت در جهان انواع مختلف ازدواج و خانواده با توجه به شرایط اقتصادی وجود دارد. در ضمن به وارد کردن نام خداوند در ابتدای عبارت هم مخالفت کرد و گفت بسیاری از مردم به خدا اعتقاد ندارند و این اعلامیه برای همه انسانهاست. مخالفت با جنبه قدسی خانواده به رای گذاشته شد و این جمله که خانواده را با خالق پیوند می داد، رد شد (بحرینی، ۱۳۹۹، ص. ۸۱-۸۲). نادیده گرفتن عقیده دینی و خداگرایی و اخلاقیات و بی توجهی به ۱/۸ میلیارد مسلمان در جهان و تجویز زناشویی بدون مرز، اولین نتایجش، وجود فرزندان تک سرپرست و اضمحلال خانواده بود که گریبان غرب را گرفت.

آمار زندگی مشترک بدون ازدواج که از سال ۱۹۸۸-۱۹۹۸ بدست آمده نشان می دهد که بیشتر مردم (سن ۲۰ تا ۲۴) زندگی مشترکشان را بدون ازدواج شروع می کنند و زمان طولانی به همین شیوه زندگی می کنند. بنابراین ازدواج در سنین بالا بیشتر اتفاق می افتد. به همین دلیل این افراد اصلاً خانواده را درک نخواهند کرد. در ندرلند از هر ۵ بچه یک نفر در خانواده غیررسمی بدنیا می آید و طبق نمودارها این بچه ها ۷۳ برابر بیشتر مورد سوءاستفاده و بد رفتاری قرار می گیرند. همچنین طبق نمودارها، مادری که با فرزندش به تنهایی زندگی می کند، ۳ برابر بیشتر از حالتی که ناپدری در خانه است، مورد سوء استفاده قرار می گیرد. (گاردنروسیدل، ۱۳۸۹، ص. ۱۰۴-۱۰۵)

اشتباه فریود و امثال او این بود که گفتند گزینه جنسی با آزادی جنسی ارضاء می شود در حالی که ویژگی این گزینه آن است که هرچه بیشتر ارضاء بشود، بیشتر طغیان می کند. (مطهری، ۱۳۸۹، ص. ۱۵۶/۳). طرح زناشویی دوجنس در این

اعلامیه و مجوز روابط آزاد به جای ازدواج قانونی، موجب افزایش فرزندان تک سرپرست گردیده و از پیامدهایش، کمبودهای عاطفی و احساس حقارت شخصیتی و سپس تلفات اجتماعی و نابودی کانون خانواده به طریق قانونی بوده است.

از سال ۱۹۸۸ تا ۱۹۹۸ میلادی میزان خانواده های غیر رسمی برای سنین بالای ۲۵ سال به دو برابر افزایش پیدا کرده است. در سال ۲۰۰۷ میلادی از هر ۱۰ نوزاد به دنیا آمده در آمریکا ۴ نفر آنها در خانواده های غیر قانونی به دنیا آمده اند. تحقیقات نشان می دهد که این خانواده ها از استحکام برخوردار نیستند. در ایسلند ۶۶ درصد و در سوئد ۵۵ درصد از نوزادان به دنیا آمده از خانواده های غیر قانونی هستند. پدر شدن پسران سیزده ساله یا مادر شدن دختران بین ده تا پانزده ساله در انگلیس بسیار عادی است. پدرانی که توانایی اداره خانواده را ندارند از نظر قانون فرزند این ها هم غیرقانونی است، علاوه بر این که از نظر کلیسا ازدواجشان هم قانونی نیست و تا وقتی هجده ساله نشوند راهی برای ازدواجشان وجود ندارد، در ضمن ممکن است وقتی سنشان قانونی بشود یکدیگر را برای ازدواج نپسندند و فرزندى که بوجود آمده هم متعلق به مادر است از نظر آنان فرد باید آزاد باشد تا در سنی که مایل است رابطه برقرار کند و البته باید آموزش ببیند. به همین دلیل در دوران دبستان آموزش جنسی به آن ها می دهند در حالی که وسایل لازم برای ارتباط آزاد را در اختیار دارند، مانند دیدن در اجتماع و تبلیغات رادیو و تلویزیون و مطبوعات که عامل تحریک مردم است (گاردنرو سیندل، ۱۳۸۹: ۱۱۰-۱۱۲). یکی دیگر از نتایج ماده ۱۶ از بین رفتن آرامش و ثبات روحی مادران است.

این که زنان در خانواده رسمی زندگی نمی کنند، بر عدم ثبات و آرامش روحی آنان می افزاید و آسیب پذیرتر می شوند، طبق تحقیقات علت قتل فرزندان به دست مادران آمریکایی و اروپایی، عدم آرامش و ثبات روحی مادر، وجود خانواده های غیرقانونی، مشخص نبودن پدر، بی بند و باری در روابط زن و مرد تا جایی که مادر نمی داند بچه متعلق به کیست و گاهی بانک های DNA باید این قضیه را مشخص کنند؛ تنش هایی که بین مادر و پدر و پدرهای احتمالی ایجاد می شود، زندگی نکردن زنان در خانواده رسمی، اختلاف به خاطر بچه با خانواده جدیدی که زن با آن ها زندگی می کند، با این که این زنان اگر بیکار باشند از نظر مالی تحت حمایت دولت هستند و مشکل معیشتی ندارند، اما خلأ روحی باقی است و در مواردی مادر از چندین مرد صاحب بچه است و مسئولیت همه بچه ها به عهده مادر است. عدم وجود نفقه در قانون آمریکا و اروپا و فشارهای کاری در کنار نگهداری از فرزند از عوامل قتل کودکان در این کشورهاست. در مواردی بچه ها، در اثر تک زیاد به دست مادر یا نا پدری یا به علت مانع خوشگذرانی مادر بودن و تجاوز جنسی ناپدری، کشته می شوند و در مواردی مادر پس از قتل فرزند خودکشی می کند (همان، ص. ۱۰۱-۱۰۳).

بعد از تصویب اعلامیه جهانی و تبلیغ و تحمیل مواد ۳۰ گانه آن، ماهیت خانواده در اروپا و آمریکا دگرگون شده است، افزایش آمار خانواده های تک سرپرست و فروپاشی نظام خانواده، قتل فرزند به دست مادر یا ناپدری، محصول تلاش نویسندگان اعلامیه حقوق بشر است.

۶-۲- جنبه های علمی زندگی عنکبوت

تحقیقات اندیشمندان در مورد زندگی عنکبوت ها به نتایج بسیار چشمگیری دست یافته است و تا حدود زیادی به علت یابی مثال قرآنی عنکبوت کمک کرده است.

دو معجزه علمی در آیه ۴۱ عنکبوت وجود دارد، اول منکران قرآن به مونث بودن فعل "اتخذت" ایراد گرفته و گفته اند عنکبوت مذکر است و فعل آن باید اتخذ باشد، اما علم ثابت کرد که فقط عنکبوت ماده قادر به تنیدن تار و ساختن خانه است و عنکبوت نر از تارهایش فقط برای جابجایی بین اماکن یا درختان استفاده می کند و قادر به تنیدن برای خانه سازی نیست. دوم این که عنکبوت ماده بعد از دنیا آمدن فرزندان، عنکبوت نر رامی کشد و بیرون از خانه می اندازد و بچه ها هم وقتی بزرگ شدند، مادر خود را کشته و بیرون از خانه می اندازند. این بدترین و عجیب ترین خانواده است (سایت صراط عشق، بحرانی، ۵ آبان ۱۳۹۹).

تحقیقات علمی نشان می دهد که تارهای عنکبوت از نظر استحکام آن قدر محکم است که وقتی حشرات وارد آن می شوند، نمی توانند از آن فرار کنند، یعنی از لحاظ ساختاری، نیروی لازم جهت شکستن و یا پاره کردن تار ساختمانی (اسکلتی) عنکبوت بیشتر از تاندون، سلولز و حتی فولاد است. اما خداوند از تار عنکبوت صحبت نکرده است بلکه سستی خانه عنکبوت را مثال زده است. علتش آن است که این خانه کشتارگاه عنکبوت نر و بچه عنکبوتهاست. یعنی عنکبوت ماده از طریق غدد تارسازی که در انتهای شکمش قرار دارد، تاری محکم می سازد و در کمین است تا هر که به خانه اش وارد شود و حتی نزدیکترین افراد به خود را هلاک کند. در تعداد معدودی از گونه های عنکبوت، نرهای کوچک توسط ماده ها بعد از جفت گیری خورده می شوند. به این دلیل که عنکبوت های تارساز نر و ماده هر کدام برای تغذیه، نیاز دارند برای خود تاری ببافند و سپس در زمان جفت گیری عنکبوت نر تار خود را رها کرده و پس از پیدا کردن جفت به تار عنکبوت ماده وارد می شود و برای ورود به تار عنکبوت ماده باید رفتارهایی خاص مانند هدیه دادن (مگس مرده و...) و کارهایی برای جلب توجه عنکبوت ماده انجام دهد، همین رفتارها موجب از بین رفتن بخش بزرگی از تار عنکبوت ماده می شود. در واقع نرها با این کار باعث ترشح شدن فرمون جنسی می شوند که طی آن از نزدیک شدن نرهای دیگر به این تار جلوگیری به عمل می آید. علم امروز ثابت کرده، مقاومت و کشش تار عنکبوت به قدری است که می تواند حشرات در حال حرکت را به دام اندازد و پاره نشود. نکته جالب این که ماده اولیه تشکیل دهنده تارها از مواد بسیار مقاوم است، ولی خانه ای که از این ماده محکم ساخته شده بسیار شکننده و سست بنیان است. (دانشگاه شهیدبهبشتی، ۱۳۹۹)

براساس توضیحات قرآن کریم در مورد خانه عنکبوت و سستی این خانواده، می توان به این نتایج دست یافت. تارهای عنکبوت از پروتئین ساخته می شود که در حفره های حریری، شکل می گیرد و آنچه به دست می آید بسیار قوی است؛ استحکام آن از استحکام آهن هم، بیشتر است و دو برابر کش می آید بدون آن که پاره شود و این (بافته عنکبوت)

در همه موارد، از قویترین الیاف طبیعی به شمار می آید شرکت "کنديه" اقدام به تولید تارهای عنکبوت کرده است تا از آن ها نخ های پزشکی و طناب هایی برای صید ماهی ها و لباس ضد گلوله بسازد. ساکنان جزایر "سلمون" نیز در قدیم به ساخت تورهای ماهیگیری از نخ های عنکبوت می پرداختند، شبکه ای که عنکبوت ایجاد می کند قدرتی دارد که ممکن است بتواند زنبور عسل را- که حجم آن چند برابر عنکبوت است- بدون این که آن شبکه تحت تاثیر قرار گیرد یا پاره شود، متوقف کند، در حالی که آن زنبور سرعتی حدود ۳۲ کیلومتر در ساعت دارد، اما نظام اجتماعی و روابط خانوادگی عنکبوت، بر اساس مصالح موقت است، به طوری که هر گاه این مصالح تمام می شود، دشمن همدیگر می شوند و برخی، برخی دیگر را می کشند. (رضایی اصفهانی، ۱۳۸۳) این خانه کشتارگاه عنکبوت نر و بچه عنکبوت هاست. یعنی عنکبوت ماده از طریق غدد تارسازی که در انتهای شکم آن قرار دارد، تاری محکم می سازد و در کمین است تا هر که به خانه اش وارد شود و حتی نزدیکترین افراد به خود را هلاک کند. (دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۹۹)

کشتن عنکبوت نر بعد از تمام شدن آمیزش جنسی، در بین بسیاری از عنکبوت ها اتفاق می افتد؛ مشهورترین این عنکبوت ها "بیوه سیاه" است. در برخی از انواع آن ها، عنکبوت ماده، عنکبوت نر را رها می کند تا هنگامی که فرزندان از تخم خارج شوند، اقدام به قتل او کنند و او را بخورند. (رضایی اصفهانی، ۱۳۸۳)

۶-۳-تفسیر "اوهن البیوت"

مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ
(عنکبوت/۴۱)

در این آیه کلمه "بیتا" را نکره آورده یعنی در خانه عنکبوت خبری هست، بعد با یک جمله وصفی آن خبر را بیان فرمود که: ان اوهن البیوت لبیت العنکبوت. در واقع هیچ کدام از آثار خانه در آن وجود ندارد و آن خانه ای است که صاحبش را از سرما و گرما و هر مکره دیگری حفظ نمی کند (الطباطبایی، بی تا، ص. ۱۶ / ۱۳۰؛ مکارم شیرازی، ۱۳۶۳، ص. ۱۶ / ۲۷۸). خانه عنکبوت در نهایت سستی و ضعف است و نیاز او را برطرف نمی کند و نفعی بر او مترتب نیست. (الطبرسی، ۱۴۱۵، ص. ۲۷ / ۸)

چرا خداوند از این مثال استفاده کرده است؟ رابطه بین پذیرش سرپرستی غیر خدا و خانه عنکبوت چیست؟

خداوند می فرماید مثل کسانی که غیر خدا را به سرپرستی گرفته اند، مانند مثال عنکبوت ماده است در خانه سازی. راغب در معنای (ولی) می گوید، نزدیکی بین دو چیز که به هم نزدیک باشند، چنان که چیز دیگری بین آن ها نباشد، چه از لحاظ مکان یا نسبت یا دین و اعتقاد. «ولی» در لغت به معنای سرپرست هم هست و جمع آن اولیاء است. (الراغب، ۱۳۹۲، ص. ۵۷۰)

واژه اولیاء ۳۴ مرتبه در قرآن به کار رفته است. در بیشترین آیات دستور به قبول نکردن سرپرستی غیر خداوند از جمله: شیطان، کافران، یهود و نصارا، استهزاء کنندگان دین الهی، پدران و برادرانی که کفر را برایمان ترجیح می دهند، کسانی که اختیار سود و زیان خود را ندارند، گمراهان، دشمن خدا و دشمن مومنین که کافر به قرآن بوده و پیامبر صل الله علیه وآله و مومنین را از سرزمین شان بیرون می کنند، داده است.

"ولایت خداوند" یعنی، خداوند توحید در ولایت دارد، تنها سرپرست عالم هستی است و حق هرگونه دخل و تصرف در عالم شایسته اوست. پس تمام دستورات ولیّ مطلق، لازم الاجراء است. یکی از این دستورات در سوره مبارکه مائده و نساء چنین آمده است: «محصنات غیر مسافحات و لامتخذات اخدان- محصنین غیر مسافحین لامتخذی اخدان» (نساء/ ۲۵ و مائده/ ۵). محصن به معنی پاکدامن- مسافح، زناکار و ناپاک و اخدان رفیق پنهانی غیر مشروع، چه زن و چه مرد (بهرام پور، ۱۳۸۹، ص. ۸۲). پس هرگونه رابطه ای که بر مبنای رفاقت بین دو جنس باشد یا زنا که پاکدامنی را از بین ببرد، ممنوع است. وقتی خالق رابطه غیر از ازدواج را منع می کند، یعنی این رابطه با فطرت بشر و مصلحت خانواده و جامعه سازگار نیست، پذیرش ولایت خداوند علاوه بر این که اجرای این دستور را الزام می کند، برای انسان سود عظیم هم دارد، بزرگترین منفعت آن سلامت فردی و اجتماعی و خانوادگی است و نتایج مخالفت با آن طبق آمارهای جهانی واضح و روشن است چنانچه گاردنر در تحقیقات خود در مورد آزادی روابط جنسی به نتایج منطقی و مستدلی دست یافته که به آن ها اشاره شد.

۶-۴- گستره سستی روابط آزاد در حصار خانه عنکبوت

در ماده ۱۶ اعلامیه اگر منظور این باشد که هر زنی حق دارد با هر مردی که بخواهد ازدواج کند و به همین ترتیب هر مردی بتواند با هر زنی که بخواهد زناشویی کند قابل پذیرش نیست. ارضای صحیح غریزه جنسی که موجب آرامش و عشق و محبت بین زوجین رافراهم می آورد، فقط از طریق تشکیل قانونی خانواده است و با روابط آزاد هرگز حاصل نمی شود. (مصباح یزدی، ۱۳۸۸، ص. ۹۰-۹۲)

پژوهش حاضر، نقدی است بر ماده ۱۶ اعلامیه جهانی که بدون توجه به نیازهای اساسی انسان و با الگوگیری از زندگی حیوانات، نسل بشریت را به بی راهه های نافرجام کشانده است. زناشویی بدون مرز مطرح شده در این ماده، همچون زندگی عنکبوت ماده است که با نهایت تلاش خود لانه ای ساخته و صرفاً برای رفع نیاز جنسی، به جفت گیری می پردازد اما این عشق بی پایه به سرعت پایان می پذیرد و پس از آن، این خانه محل امنی برای والدین و فرزندان نبوده و هرکس برای شخصی خود دیگری را نابود می کند. عنکبوت ها زندگی منسجم و خانواده ندارند، رابطه عنکبوت نر و ماده باهم فقط برای جفت گیری است نه تشکیل قانونی گرم، بر خلاف سایر موجودات، بین بچه ها و والدین ارتباط عاطفی نیست، عنکبوت ماده در ساختن خانه ای با اشکال مهندسی زیبا مهارت دارد اما در تشکیل خانواده خیر. بچه ها از خوردن والدین خود برای رفع گرسنگی ابایی ندارند. گویی خانواده ای بی سر و سامان پا گرفته که هیچکس به فکر دیگری نیست و هر یک به دنبال

حفظ خود و رهایی از سرگردانی های خود می باشد. دراصل نبودن رابطه عاطفی بین عنکبوت ها، عامل سستی خانه او شده و گویی اصلا خانواده ای پا نگرفته است.

بین زندگی عنکبوت طیق تحقیقات علمی و روابط آزاد زناشویی وجه تشابهاتی وجود دارد که عبارتند از: وجود نداشتن خانواده در هر دو مورد، ارتباط برای منفعت آنی و فقط ارضاء غریزه جنسی، ترس و اضطراب هر دو جفت از یکدیگر، نرسیدن به سکون و آرامش طرفین ارتباط، نبودن انس و عشق و محبت بین آن ها، بوجود آمدن فرزندان سرگردان و تهی از درک مهر والدین، دشمنی افراد مجموعه با یکدیگر و در آخر نابودی کامل این بنیاد سست به دست خود اعضای مجموعه، هم چنان که در روابط آزاد، ارتباط جنسی و بوجود آمدن فرزند هست، اما خانواده ای که ارتباط عاشقانه و صمیمانه ای بین شان باشد، وجود ندارد. از این مباحث می توان دریافت که هر چند اعلامیه در بند پایانی ماده ۱۶، خانواده را رکن طبیعی و اساسی جامعه می داند، اما اگر بند یک و دو با بند سه آن مقایسه شود، تعریف منسجمی از خانواده حاصل نمی گردد، زیرا در دو بند اول رابطه زناشویی را بدون مشخص کردن علت این رابطه، یعنی تشکیل خانواده، بیان می کند. گویی این ماده صورت دیگری از ترسیم خانواده سست بنیان عنکبوت است. یافته ها نشان میدهد، زندگی عنکبوت ها یک همزیستی غیر مسالمت آمیز است که فقط برای جلب منفعت جفت گیری انجام می شود و پس از پایان جفت گیری به جای انس و علاقه، دشمنی بین عنکبوت ماده و نر و سپس بچه عنکبوت ها موجب نابودی کامل آن ها می شود، درست مانند، زناشویی در روابط آزاد که عامل دشمنی بین زن و مرد و سرگردانی فرزندان بوجود آمده و دوری آن ها از درک مهر و عاطفه والدین می گردد.

تنها چیزی که ظرفیت عشق ورزیدن برای افراد را تعیین می کند، خانواده است و تنها نسخه ای که میتوان برای نجات آمریکا، بخصوص آمریکای سیاهپوست نوشت این است: خانواده را دوباره بازگردانید. (گاردنر، ۱۳۸۹، ص. ۸۵)

طبق این پژوهش، ماده ۱۶ اعلامیه، جامعه جهانی را در تولید نسل های سردرگم و به دور از مهر والدین گرفتار کرده است این درحالی است که آیات مربوط به ازدواج، گویای سه واقعیت است «لتسکنوا، موده ورحمه، بنین و حفده»

نتیجه

خداوند متعال که همه هستی را برای سعادت انسان آفریده است، به حتم راههای رسیدن به رستگاری را هم در اختیار انسان قرار داده است، یکی از این راهها ارضای صحیح نیاز جنسی است. براین مبنا نظام هندسی آیات در سور متعدد و به طرق مختلف به تبیین نظام خانواده پرداخته است. از منظر قرآن کریم تمام هستی بر مبنای زوجیت خلق شده است و هر موجودی در کنار زوج خود کثرت می یابد، در این مجموعه انسان اهدافی بسیار والاتر از سایر موجودات دارد. چنین زیبایی این آیات علاوه بر تاکید به ایجاد شرایط مناسب برای ازدواج جوانان، از ازدواج مومن با مشرک یا زناکار نهی می نماید تا از بوجود آمدن کانونی آشفته جلوگیری شود و محل امنی برای رشد فرزندان باشد، ارتباط والدین و فرزندان را بایان کلماتی زیبا مانند (یابُنّی و یأبّتِ)، توأم با محبت بیان می نماید و اوج مهرورزی را به نمایش می گذارد، اشاره به اصل مشورت کرده و حتی برای از شیر گرفتن فرزند بین والدین ارتباط محبت آمیز کلامی برقرار می کند که منجر به سلامت مادر و فرزند می شود و با بیان لامتخذی اخدان و لامتخذات اخدان، ارتباط آزاد باریق غیر همجنس را نهی می کند... این همه تاکیدها، با روابط آزاد زن و مرد وجود فرزندان تک سرپرست، مطابقت ندارد. یافته های تحقیق گویای بی سروسامانی خانه عنکبوت است و خداوند این خانه را مثالی قرارداده برای روابط بدون حد و مرزی که به تشکیل خانواده ختم نمی شود بلکه فقط برای ارضای غریزه از راه ناصحیح انجام می پذیرد. عنکبوت جفت گیری و تولید نسل می کند اما هرگز به صورت خانوادگی زیست نمی کند، شباهت این دو مورد گویای دستور به ازدواج برای تشکیل خانواده است نه ارضای غریزه.

منابع

قرآن کریم، ترجمه و شرح واژگان از ابوالفضل بهرامپور، ۱۳۸۹.

بحرانی، شهریار، ۱۳۹۹، سایت صراط عشق.

بحرینی، علی، قاری سیدفاطمی، محمد، بحرینی، جواد، ۱۳۹۹، تبارشناسی مفهوم حق ازدواج در اعلامیه جهانی حقوق بشر و مقایسه تطبیقی آن با مفاد اعلامیه قاهره درباره حقوق بشر در اسلام، پژوهش نامه اسلامی زنان و خانواده، ش ۱۸، سال هشتم.

بستان، حسین، ۱۳۸۳، اسلام و جامعه‌شناسی خانواده، قم، مؤسسه پژوهشی حوزه و دانشگاه.

بستانی، فواد افرام، ۱۳۶۶، فرهنگ جدید عربی فارسی (منجد الطلاب)، ترجمه، محمد بندر ریگی، تهران، انتشارات اسلامی.

خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، ۱۳۹۹/۸/۲۵، حرکات شگفت آور نوعی عنکبوت نر قبل از جفت‌گیری، کد خبر: ۹۹۰۸۲۵۱۷۲۵۲
خمینی، روح الله، ۱۳۸۷، صحیفه نور، ج ۱۱، تهران، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره).

رشید، صلاح، ۱۳۸۳/۱۲/۲۷، تفسیری جدید از منال عنکبوت در قرآن، مجله فصلی الاعجاز العلمی، از مرکز الاربعة العالم الاسلام، ترجمه و نقد: رضایی اصفهانی، محمد علی، پایگاه <http://www.tebyan.net>

السمرقندی، ابواللیث، بی تا، تفسیر السمرقند، ج ۳، بیروت، دارالفکر.

شبکه نخبگان و قرآن کاوی، ۹ تیر ۱۳۹۹، سست ترین خانه ها، پژوهشکده اعجاز قرآن دانشگاه شهید بهشتی.

الطباطبایی، محمد حسین، بی تا، المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۱۶ و ۴، قم، منشورات اسماعیلیان.

الطبرسی، الفضل بن الحسن، ۱۴۱۵ق، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ج ۸، بیروت. لبنان، موسسه الاعلمی للمطبوعات.

غدیری، ماهرو، ۱۳۹۵، سن و رضایت به ازدواج از منظر نظام بین الملل حقوق بشر، فصلنامه خانواده پژوهی، شماره ۴۵، سال دوازدهم.

الفراهیدی، الخلیل بن احمد، ۱۴۱۰، کتاب العین، ج ۸ و ۴، موسسه دارالهجره.

فیروزآبادی، مجدالدین، ۱۴۲۶، القاموس المحيط، ج ۱، بیروت. لبنان، موسسه الرساله للطباعة.

گاردنر، ویلیام؛ سیدل، روث، ۱۳۸۹، وای وای اروپا، آمریکا، مترجم پریسا پور علمداری و دیگران، قم، دفتر نشر معارف.

گاردنر، ویلیام، ۱۳۸۷، جنگ علیه خانواده، ترجمه: معصومه محمدی، قم، دفتر مطالعات و تحقیقات زنان.

مجددقیهی، محمد علی، ریحانی نیا، محمد علی، زمستان ۱۴۰۰، «تفسیر مفهومی اولی الامر در نظام هندسی سوره نساء»، نشریه علمی مطالعات تفسیری، ش ۴۸، ص ۷-۲۶، قم، دانشگاه معارف اسلامی.

المجلسی، محمدباقر، ۱۴۰۳، بحارالانوار، ج ۱۰۳، بیروت، موسسه الوفاء.

محقق داماد، مصطفی، و امیر هوشنگ مهریار و دیگران، ۱۳۹۸، خانواده، مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی.

مصباح یزدی، محمدتقی، ۱۳۸۸، نگاهی گذرابه حقوق بشر از دیدگاه اسلام، قم، انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره).

مطهری، مرتضی، ۱۳۸۵، یادداشتهای استاد مطهری، ج ۵، تهران: صدرا.

مطهری، مرتضی، ۱۳۸۹، یادداشتهای استاد مطهری، ج ۳، تهران: صدرا.

مکارم شیرازی، ناصر و همکاران، تفسیر نمونه، ۱۳۶۳، ج ۱۶، تهران: دارالکتب الاسلامیه.

میرزایی، نجفعلی، ۱۳۸۱، فرهنگ اصطلاحات معاصر، عربی فارسی، قم، دارالتقلین.

ویسی، بی تا، آسیب شناسی خانواده، اداره آموزش عقیدتی سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه، (کد ۲/۲۳۳). (کتابخانه مجازی مدرسه فقهت).

Comparative study of Article ۱۶ of the Universal Declaration of Human Rights with verse ۴۱ of Surah Ankabut In family formation

Almighty God says in verse ۴۱ of Ankabut: «The parable of those who take protectors other than Allah is that of the spider, who builds [to itself] a house; but truly the flimsiest of houses is the spider's house;- if they but knew. The question in the verse is about "Ohan al-biot labiot al-anakbut", what is the characteristic of the spider and its house, why is this house weak and without foundation? What is the relationship between the looseness of spider webs and free sexual relations? In this article, with the conceptual analysis of "Ohan al-biot labiot", an attempt has been made to explain this issue according to the Qur'anic context. The research method is analytical-argumentative and using library and software resources. The geometrical system of verses related to the family expresses the formation of a family based on equality and similarity, creating peace and living, observing the principle of consultation in life and producing a righteous generation. Based on the teachings of these verses, man and woman are of the same sex, and love between couples is a God-given thing, and the warmth of the family is for the existence of children and grandchildren. The most important characteristics of the family in the geometrical system of these verses are: social security in the shade of correct upbringing of the child, existence of a loving center for family members, mental health of community members and the fact that parents are the permanent genealogy of every human being and the reason for the child's belonging to his original origin, while there are none of these privileges in free relationships.

Keywords: Verse ۴۱ of Ankabut, Ohne Albiot, Analytical Commentary.